

Příloha k protokolu o SZZ č.:

Diplomant: Martina Kurčíková

Vysoká škola: PF JU

Aprobace: Učitelství pro 1. stupeň ZŠ

Katedra: pedagogiky a psychologie

Recenzent diplomové práce:

Datum odevzdání posudku: 10. 5. 2011

Mgr. Radek Cvach

POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

Název: Klima třídy na 1. stupni základní školy

Předkládaná diplomová práce, autorky Martiny Kurčíkové, se zabývá stále živou problematikou klimatu školní třídy. Poněkud netradičně označuje autorka teoretickou (dále TČ) i praktickou část (dále PČ) DP za kapitoly (včetně úvodu, příloh apod) a člení je dále na podkapitoly (či subkapitoly), ke kterým se pak ale v textu odvolává jako ke kapitolám.

TČ začíná charakteristikou mladšího šk. věku. Diplomantka zde přehledně popisuje tělesný vývoj, schopnosti a dovednosti, i kognitivní a emoc. vývoj dětí tohoto věku. Všimá si socializace. To vše podepírá vhodně odkazy na teorie a odbornou literaturu. Zajímavá je hlavně pasáž o rozdílech mezi chlapci a dívkami. Zde by se autorka mohla u obhajoby pozastavit a osvětlit „problém“, o kterém zde píše (str. 18 – 1. odstavec). V podkapitole „o osobnosti učitele“ se dotýká významných aspektů, které mohou klima školy (event. třídy) ovlivňovat, jako je: učitelovo pojetí výuky; postoje k žákům; učitelova očekávání; styly řízení. V další podkapitole se věnuje ped. komunikaci. Obě podkapitoly jsou přehledné, i když poněkud stručné, mohly být více provázány s problematikou klimatu. Nicméně i zde se autorka vhodně odvolává na odborné zdroje. Upozornil bych na terminologickou nepřesnost (str. 28; 1.odst) ohledně pojmů RVP (ŠVP) a autorkou uváděného „individuálního plánování“ (tušíme, jak to diplomantka asi myslí, nicméně pojem individuální plánování se používá spíše pro jinou problematiku /ind. studijní plán apod./). Podkapitola 2.4 je věnována sociálnímu klimatu školy (dále KŠ). Autorka zde představuje jednotlivé faktory ovlivňující KŠ. U obhajoby by mohla osvětlit, jaké výzkumy měla na mysli ohledně polohy školy (str. 30 dole). U aspektu „vzdělávací program“ jsou faktické nedostatky. Vzdělávací program „Základní škola“ nebyl jediný, vedle něho existovaly ještě „Obecná škola“ a „Národní škola“ (alternativy nepočítám). Nicméně je asi zbytečné to zde vůbec uvádět, neb v době odevzdávání této DP už celá základní škola pracuje s vlastním vytvořeným ŠVP (výjimku tvoří již jen 5. ročník), tedy vzdělávací program „ZŠ“ již není aktuální. Naopak mohla diplomantka více popsat a vysvětlit různé formy organizace základních škol (plně organizovaná ZŠ, plně organizovaný 1. st. ZŠ, malotřídní škola apod.), uvádět typy škol na 2. či 3. stupni považují za zbytečné. Otázkou k obhajobě by také mohlo být, jak vnímáte tzv. klima otevřené a zavřené (str. 31). V podkapitole „o soc. klimatu ped. sboru“ si dobře všimá propojenosti KŠ s tzv. filozofií školy (viz. ŠVP). Pouze bych řekl, že u alternativ je to „výrazně lepší“, nikoli „ideální“. V podkapitole 2.6 se diplomantka již soustřeďuje na soc. klima šk. třídy. Stručně zde vymezuje hlavní pojmy, představuje hlavní spolutvůrce tř. klimatu (učitele, žáky, rodiče). Dále popisuje, poměrně přehledně a srozumitelně, různé přístupy a metody zkoumání klimatu třídy. Asi více prostoru by zde zasloužila charakteristika „pozorování a rozhovoru“, dle mého názoru je příliš obecná. Naopak samotné dotazníky představuje autorka velmi dobře. V závěru TČ diplomového úkolu ještě autorka stručně naznačuje možnosti využití poznatků o klimatu třídy a představuje některé domácí a zahraniční studie k problematice.

V PČ diplomantka nejprve stanovuje cíle a hypotézy. U cílů tak činí, dle mého názoru, formulačně poněkud neobratně (str. 47; 1. věta). Cíle jsou také dosti maximalistické vzhledem k možnostem diplomantky, méně je někdy více. Hypotézy jsou formulovány ve velmi obecné poloze, což pak v závěrech činí autorce problémy při rozhodování o tom, zda byly potvrzeny či nikoli (u různých kategorií). K samotnému výzkumu autorka zvolila vhodné školy (z hlediska velikosti a typu). Ve výzkumu kombinovala kvantitativní a kvalitativní postupy a techniky. Použila dotazník MCI a doplnila ho pozorováním a rozhovory. U pozorování není jasné, zda 15h strávila celkem nebo zda v každé třídě byla 15h (a tedy pozorovala 105h). Rovněž u rozhovorů není jasné patrné, co bylo jejich obsahem (nevyplývá to ani z příloh). Těžištěm PČ je podkapitola 3.5, kde diplomantka analyzuje výsledky výzkumu. Autorka by asi neměla sama hodnotit, zda výsledky předkládá „vhodně a přehledně“ (str. 52; 1. odst). Samotné výstupy u jednotlivých kategorií jsou velmi zajímavé, hlavně při srovnání jednotlivých škol. O vysvětleních by se dalo asi sáhodlouze diskutovat (např. str. 53, 54), nicméně tyto pasáže jsou velmi autentické a inspirativní. Možná by jen autorka u obhajoby mohla vysvětlit, jak tvořila jednotlivé kategorie (např. soudržnost, obtížnost, apod). U ZŠ Olešnice není jasný počet žáků (25 nebo 14?) , ani organizace této malotřídní školy. Při porovnání škol byl využit vážený průměr. Samotné ověření hypotéz je provedeno v podkapitole 3.6. Autorka zde dochází k jednoznačným závěrům. U H1 a H2 se závěry dá souhlasit, pokud na H hledíme jako na celek. Nicméně v jednotlivých kategoriích, dle kterých byly H posuzovány, výsledky ukazují, že ne vždy je možno takto rozhodnout a poukazuje to na určitou formulační nevhodnost při stanovení hypotéz. Závěry k H3 jsou srozumitelné. Podkapitola 3.7 by asi měla mít v názvu místo „... praktické činnosti“, spíše „... praktické části“ (str. 96). Autorka se v této části snaží předložit i výsledek k dílčímu cíli (ověření realizovatelnosti a validity diagn. metod). Otázkou zde zůstává, zda se na základě této stručné zprávy dá hovořit o splnění tohoto cíle. Pozitivem zde určitě je, že se autorka zamýšlí nad event. změnami v použitých dotaznících, aby byly lépe srozumitelné pro respondenty. Škoda, že součástí DP nebyly tzv „fundované rady pro tvorbu klimatu“ (str. 97), které by jistě ocenili hlavně budoucí učitelé.

V DP jsem objevil některé drobné nedostatky: formální (popsány v úvodu posudku); stylistické neobratnosti (např. str. 30; 1. odst., 47, 96 - používání množného čísla – proč?); gramatické (str. 30, poslední odst.)

Autorka i přes výše uvedené nedostatky prokázala velmi dobrou znalost předkládané problematiky. Práce svým rozsahem splňuje podmínky kladené na diplomové práce. Diplomantka vhodně pracovala s odbornou literaturou. Rovněž prokázala schopnost připravit, realizovat a vyhodnotit jednoduchý pedagogický výzkum. Zde bych velmi kladně hodnotil snahu autorky kombinovat více výzkumných technik. Dále je nutné ocenit autentičnost práce a rovněž zaujetí autorky pro tuto oblast, kterou jistě využije při svém potenciálním pedagogickém působení. Práci doporučuji k obhajobě.

Návrh na klasifikaci diplomové práce: **velmi dobře**

Mgr. Radek Cvach

podpis recenzenta diplomové práce

V Českých Budějovicích dne: 10. 5. 2011

Stupeň klasifikace	výborně	velmi dobře	dobře	nevyhověl
--------------------	---------	-------------	-------	-----------